

Número 22, any 2016

**Noves tendències en la direcció
de l'empresa familiar**

RCD

Revista de
Comptabilitat i
Direcció

Número 22, any 2016

Noves tendències en la direcció de l'empresa familiar

Universitat de Lleida
Facultat de Dret i Economia

Associació
Catalana
de l'Empresa
Familiar

CÀTEDRA D'EMPRESA FAMILIAR
de la Universitat de Lleida

ACCID

Associació
Catalana de
Comptabilitat i
Direcció

EC
Economistas
Contables
Consejo General de Economistas

upf.

Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

barcelona
school of
management

Tots els drets reservats. Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Dirigeixi's a CEDRO (Centro Español de Derechos Repográficos, www.cedro.org) si necessita fotocopiar o escanejar fragments d'aquesta obra.

L'ACCID agraeix la col·laboració d'Eusebi Carnicero en la traducció al català d'aquest monogràfic.

© ACCID, 2016
ISSN: 1887-570-X
ISBN: 978-84-16583-51-5
Dipòsit legal: B-10.078-2016
Disseny coberta: Gráficas Rey
Maquetació: Gráficas Rey
Imprès per: Gráficas Rey
Imprès a Espanya – *Printed in Spain*

Índex

Presentació	
José L. Gallizo	7
Pròleg	
Vicenç Bosch.....	11

PRIMERA PART

Articles

Empresa familiar: descoberta i explotació d'oportunitats d'emprenedoria	
Ramon Saladrígues Solé	15
Accions sense vot en l'empresa familiar	
Laura Balagué López	29
El pacte successori d'atribució particular: un mecanisme eficaç de transmissió de l'empresa familiar	
Paloma de Barrón Arniches i Roser Pla Mateu.....	43
Tensions en l'empresa familiar pel repartiment del valor afegit	
José Luis Gallizo Larraz	81
Anàlisi de la situació financera i la rendibilitat de l'empresa familiar lleidatana	
Laura Sánchez Pulido i Anna Vendrell Vilanova	103
Variables que determinen l'endeutament de les empreses familiars	
Robert Vega Mateu.....	127
Tenen preferència per l'autofinançament les empreses familiars a Catalunya?	
Núria Vázquez Talavera.....	149
L'Empresa familiar i el comerç exterior. Tendències de l'empresa familiar lleidatana	
Jordi Moreno Gené	177
L'empresa familiar turística a Lleida. Situació i trets diferencials en un context de crisi econòmica	
Jordi Moreno Gené i Laura Sánchez Pulido	195

SEGONA PART

Casos pràctics

L'usdefruit a les empreses familiars. Cas Rosa Clarà	
Ramon Gené Capdevila	227
La successió en una empresa familiar: Pastelería Dueso, SA	
María Dueso Camacho.....	243
De l'empresari individual a l'empresari social: les societats com a eina que facilita la transició intergeneracional en l'empresa familiar	
María José Puyalto Franco.....	267
Liquats Vegetals S.A.: el perquè del seu creixement	
Núria Arimany, Anna Sabata, Xavier Ferràs i Petra Nylund.....	287